

Liikenteen turvallisuusvirasto (TraFi)	Liikennevirasto	Liikenneministeriö
Pääjohtaja Kari Wihlman	Pääjohtaja Juhani Tervala	Kansliapäällikkö Harri Pursiainen
PL 320, 00101 HELSINKI	PL 33,00521 HELSINKI	PL 31, 00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo@trafi.fi	kirjaamo@liikennevirasto.fi	kirjaamo@mintc.fi

Asia Ulkomaalaisen henkilöjunan saapumisyritys Suomeen

Ruotsalainen matkustajajuna yritti saapua Tornion asemalle yli 500 matkustajaa mukanaan 4.7.2010. Matka kuitenkin keskeytyi maiden väliselle rautatiesillalle, koska Oulun kauko-ohjauskeskus kielsi junan kulun, vaikka ruotsalaisen matkanjärjestäjän mukaan asian piti olla kunnossa.¹ Tapahtuma on noteerattu Ruotsin suurimman aamupäivälehdessä internetsivuilla² ja sitä kuvaava videokin on ladattavissa internetistä³.

TraFin rautateitä koskevan esittelyn mukaan virasto muun muassa

"vastaa rautatiejärjestelmän turvallisuudesta Suomessa kehittämällä Suomen rautatieturvallisuutta, markkinoiden läpinäkyvyyttä ja rautatiejärjestelmän yhteentoimivuutta. Yhdessä muiden toimijoiden kanssa se on luomassa koko Euroopan unionin laajuista turvallista ja toimivaa rautatiealuetta.

Trafi antaa määräyksiä rautatiejärjestelmän turvallisuudesta ja yhteentoimivuudesta. Se myöntää lupia ja todistuksia rautatiealan toimijoille, pitää yllä rautatiekalustorekisteriä ja rautateillä liikenneturvallisuustehtävissä toimivien henkilörekisteriä. Lisäksi se vastaa rautatiealan toimijoiden turvallisuusjohtamisjärjestelmien auditoinneista ja rautatiemarkkinoiden viranomaistehtävistä."

Liikennevirasto puolestaan kertoo:

"Rautateiden alueelliset liikenteenohjauskeskukset toteuttavat ja valvovat junaliikenteen kulkua siten, että liikenne sujuu aikataulun mukaisesti, turvallisesti ja kokonaisuus huomioon ottaen. Liikenteenohjauksen tehtävänä on varmistaa junille turvallinen kulku, ohjata liikennettä niiden aikataulun mukaan, suorittaa tarvittavat raidevaraukset ja tehdä muut liikenteenohjaukseen liittyvät tarvittavat toimenpiteet.

Liikennevirastossa toimii Rataliikennekeskus eli valtakunnallinen liikenteenohjaus. Rataliikennekeskus valvoo rautatieliikenteen sujumista ympäri vuorokauden, ratkaisee tarvittaessa häiriötilanteita ja tiedottaa häiriöistä.

Liikennevirastolla on edelleen viranomaisvastuu myös alueellisesta liikenteenohjauksesta, jota hoitaa VR-Yhtymä Oy."

Virastojen tavoitteita ja tapahtunutta voi peilata useasta näkökulmasta. Yksi on ainutlaatuisen matkakokemuksen pilaaminen. Juna kulki Bodenista Tornioon rataa, joka kohta osittain puretaan ja korvataan uudella linjauksella. Nyt matkan loppuhuipennus jäi kokematta eikä matkaa kohta voi tehdä samaa reittiä. Kuka korvaa aiheutetun vahingon siitä, etteivät junan matkustajat saaneet ostamaansa palvelua?

Haaparannan ja Tornion välisen ruotsalaisen raiteen liikenteenohjaus on ruotsalaisten

¹ http://www.bjs-club.se/attachments/File/Bastutrask/Publikation_No8_9.pdf (s. 1)

² <http://www.dn.se/nyheter/sverige/veterantag-tvingades-backa-hem-1.1132876>

³ <http://www.youtube.com/watch?v=BeRMYK-c6Ro>

vastuulla ja liikennöimissäännöt ovat ruotsalaiset, eikä raidetta käyttävä juna kuulu suomalaisen liikenteenohjauksen toimivaltaan.⁴ Mistä johtuu, ettei junan sallittu ruotsalaisen liikenteenohjauksen luvasta huolimatta saapua Suomeen, koska saapumisen estävää liikennettä ei Suomen puolella ollut?

Periaatteellisesti vakavampi kysymys on EU-säännösten mukaan sallitun henkilöjunaliikenteen estäminen, koska rajat ylittävä liikenne on vapautettu kilpailulle. Suomalaiset määräykset estävät henkilöliikenteen suomalaisella raiteella kun taas nyt harjoitettu käytäntö esti junan tulon Suomeen ruotsalaisilla raiteilla. Käännytetäänkö vastedes kaikki lännestä Suomeen pyrkivät matkustajajunat ja luovatko suomalaisilla raiteilla noudatetut säännöt koko Euroopan unionin laajuista turvallista ja toimivaa rautatiealuetta?

Liikenteenohjauksen kilpailuneutraliteettia voidaan niin ikään pohtia tapahtuman johdosta. Vaikka liikenteenohjaus periaatteessa on Liikenneviraston vastuulla, sitä hoitaa käytännössä monopolioperaattori VR-Yhtymä, kuten Liikenneviraston tekstistä ilmenee. Kun liikenteenohjaus on VR:n käsissä, vaarana on, että tällaisia toisten operaattoreiden junien kulkua haittaavia tapahtumia tulee lisää Tornion raja-asemalla ja kotimaan rataverkolla muiden operattoreiden aloittaessa toimintansa.

VR:n roolin liikenteenohjauksen alihankkijana on nostanut esille LVM:n henkilöjunaliikenteen kilpailuttamista pohtinut työryhmä. Yksityisomistukseen perustuvassa Yhdysvaltain rautatiejärjestelmässä oman yhtiön suosimisen tiedetään tietyissä tilanteissa olevan arkea, vaikka sitä ei virallisesti myönnettäisikään. Yhdessä käytetyissä risteyksissä, ratapihoilla ja rataosilla ”isäntärautatien” junat selviävät pullonkauloista muiden junia nopeammin. Koska VR on koko rataverkon entinen isäntä, ongelma on meillä vakavampi kuin Yhdysvalloissa, jossa yhteiskäyttöinen ratainfra on paremminkin poikkeus kuin sääntö. Liikenteenohjaus pitääkin irrottaa heti VR:n toiminnoista.

Mikä on vastauksenne ja mitä aiotte tehdä asioiden korjaamiseksi ja aiheutuneen vahingon korvaamiseksi? Sikäli kuin kysymys on virheellisistä tai tulkinnanvaraisista määräyksistä ja ohjeista, niiden oikaiseminen kuuluu virkavelvollisuuksiin. Periaatteellisemmat kysymykset saattavat paremminkin kuulua ylemmille tahoille, joten tämä kirje lähetetään tiedoksi myös Liikenneministeriöön.

Kalevi Kämäräinen

Suomen Rautatiematkustajat ry:n puheenjohtaja

(www.rautatiematkustajat.fi)

---

⁴ http://www.rhk.fi/radan_kaytto/verkkoselostus/verkkoselostus_2010/liitteet_1-13/liite_3/